

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

21 Quando censeatur peccare impedimentum apponens, vel non tollens
legi, vel praecepto adimplendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

constat manifeste. Nam si debita restituenda pauperibus tali pauperi tribueres, cessaret tibi obligatio dandi elemosynam: quia hæc solum adest, dum non potes alia via eius necessitati providere. Sed in casu præsentis potes necessitati pauperis subvenire elemosyna debita ex voto, & poenitentia. Ergo alia elemosyna ex præcepto misericordie non debetur. Ex quo manet soluta ratio in contrarium: Missa enim in die festo absolute est debita, etiam quacunque suppositione facta, secus de elemosyna indigenti.

9. Quinò inferitur quid dicendum, cum pro multiplicatione tituli res multiplicanda est, v. g. debes dare pauperibus centum ob iniuste ablata, alia centum ex voto: alia ex poenitentia: si centum largiaris eandem ex his obligationibus satisfacies. Omnibus est impossibile, quia non debes solum centum, sed tet centum.

Et quidem si decrevisti vni illarum obligationum satisfacere, illi satisfacis: quia illud opus de se est integrè satisfactorium, pro qualibet illarum obligationum: solum ergo indiget determinatione, ut ponit vni obligationi præ aliis satisfacies: hanc autem determinationem a tua intentione habet. Ergo. Et videtur hoc decisum in l. cum pluribus ff. de solutione. Sic Sanch. lib. 1. in Decalog. cap. 14. num. 8. Bonac. disp. 1. de legibus quest. 1. num. 10. num. 12. Limitanda tamen est hæc doctrina, ne superioribus contradicat pro obligationibus. quæ à loco & tempore absoluntur, & à tua voluntate pendet illorum satisfactio. Alias tua intentio, & applicatio nihili deferret. Quod dixerim, ut intelligas, si die festo audias sacrum, intentione satisfaciendi voto, intendens aliud audire intentione satisfaciendi Ecclesie præcepto, voto non satisfacis, sed Ecclesie præcepto, quia illa Missa non sub voto comprehensa fuit, sed sub præcepto, vt potest debita.

Quòd si decrevisti omnibus obligationibus satisfacere, cum sit impossibile satisfacere integrè, satisfacis eo modo, quo possis: nam actus, qui non valet, ut agitur, debet valere meliori modo, quo potest, ut tradunt Doctores in cap. unico. §. idem quoque de despons. in pu. n. 6. & constat ex ipso textu. Quocirca in prædictis distinguendum est: aut opus est divisibile, aut indivisibile, si opus est divisibile, vt elemosyna, & largiaris centum, cum debeas ter centum pro furto, voto, & poenitentia, satisfacies pro rata parti cuiuslibet debiti: manebit tamen cuiuslibet debiti pars insoluta, cui onus habebis satisfaciendi: quia cum illa largitio pecunie non possit omnibus debitis integrè satisfacere, & potest cuiuslibet parti, illa pars manebit satisfacta. Si verò opus indivisibile sit, vt ieiunium, vel Missa, & intendis omnibus obligationibus vno solo sacro satisfacere, cum tria debeas, reputandus es vtgentiori obligationi satisfacere, ob rationem dictam: quia cum illa Missa non possit diuidi in satisfactionem plurium obligationum, sed necessariò vni tantum debeat impendi: & ex tua expressa intentione non signetur vna præ alia, asistendum est, vtgentiori obligationi satisfacere: quia sic valet actus, meliori modo quo potest. Quare cum præceptum Ecclesiasticum præualeat voto, & votum præualeat præcepto Confessarij, censeberis prius Ecclesiastico præcepto, deinde voto satisfacere, & tertio poenitentia.

Quòd si nulli obligationi decrevisti satisfacere, sed illarum imemor opus debitum vatis obligationibus exequeris, tunc sequenda est decisio legis, cum ex pluribus ff. de solutione, vbi dicitur: Si debita sunt omnino equalia, nec quisquam dixerit, cui debito satisfacere velit, censetur omnibus pro rata satisfacere, si autem alterum sit grauius, censetur grauiori. Excipe debitum ex iustitia: huic enim necessariò requiritur intentio satisfaciendi: aliàs erit donatio liberalis, & non solutio, vt sæpè in superioribus dictum est. Consentiant in his Sanchez, & Bonacina supra.

PUNCTVM XX.

Vtrum pluribus actibus eodem tempore factis possis satisfacere pluribus præceptis.

- 1. Affirmatiuè responderetur.
2. Explicatur conclusio, & refellitur quadam Doctorem limitatione.

1. Respondeo posse, si actus facias, quales eriguntur à quolibet præcepto, quia efficiis, quidquid per præcepta exigitur. Ergo satisfacis illis: diuersas enim temporum nullibi in præceptis exigitur, & ita tenet Nauarr. summ. cap. 21. num. 8. & cap. quando de consec. distinct. 1. cap. 19. num. 178. Henriquez lib. 9. de Missa, cap. 25. num. 5. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 12. §. 10. & lib. 7. c. 5. §. 3. Valenc. 2. 2. disp. 6. q. 2. punct. 7. tit. coroll. 1. Suarez de sacram. disp. 38. sect. 6. n. 5. Bonacina disp. 1. de leg. q. 1. p. 9. num. 8. Th. Sanchez lib. 1. in Decalog. c. 14. n. 11. & alij plures ab eisdem relati.

2. Dixi te posse eodem tempore satisfacere pluribus præceptis per plures actus, si actus facias, quales exigitur à præceptis. Nam plures Doctores existimant regulariter hoc esse

impossibile: quia non potes pluribus actionibus incumbere ea attentione, quæ à præceptis exigitur: quia de causa dicunt te posse satisfacere præcepto audiendi Missam si simul velis satisfacere præcepto recitandi horas canonicas, & simul attentio vnius actionis, attentionem alterius impedit. Sic Syluest. verbo Missa 2. fin. Angelus verbo feria. num. 46. Armilla verbo festum, num. 11. & verbo Missa. n. 33. Rosella verbo, Dominica, num. 7.

Verum iure optimo hæc doctrina ab alijs Doctoribus, præcipuè Nauarr. Azor. Henriquez. Suarez, Sanchez, & Bonacina non admittitur: non enim potentia intellectiua ita limitata est, vt nequeat duplici actioni simul attendere, & experientia constat recitantem calculum vitineum, vel horas canonicas posse sufficienter testificari de omnibus, quæ in Missa contigerunt. Signum ergo est manifestum attendisse sufficienter. Adde non requiri in lupradictis actionibus diuersam attentionem, sed vnam: non enim necesse est, vt ad verba, & sensum illorum, quæ in Missa, vel horis canonicis proferuntur attendas, sufficiat si attendas ad Deum; quæ attentio vtiq; operi conuenit, & sufficiens est.

PUNCTVM XXI.

Quando censetur peccare impedimentum apponens, vel non tollens legi, vel præcepto adimplendis.

- 1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Respondetur questioni sub distinctione, & affirmatur præcepta naturalia per se obligare omnia impedimenta tollere, secus præcepta positua.
3. Explicatur doctrina.
4. Proponitur obiectio, & fit satis.

1. Semper videris peccare, quoties impedimentum apponis executioni præcepti, vel iam impedimentum appositum non tollis, vel apponendum non remoues: quia superior præcipiens finem, simul etiam, & media censetur præcipere. Sed est medium necessarium remouere impedimenta, quæ executioni præcepti obstant, vel iam posita remouere. Ergo si id non facis, peccas.

2. Ceterum hæc doctrina ita generaliter sumpta vera non est: non enim excommunicatus tenetur ex vi præcepti audiendi Missam, absolutionem quætere excommunicationis, vt plures Doctores docent, quos refero in materia Eucharistie in fine. vbi de præcepto audiendi Missam; neque tenetur diues non laborare, vt possit ieiunium seruare, neque peregrinationem in alium diem differre, vt censent plures. Quocirca distinguendum est inter præcepta naturalia, & positua; & affirmandum præcepta naturalia per se obligare omnia impedimenta illorum executioni obstantia remouere: & media, quæ ad illorum executionem per se necessaria sunt, apponere, quia cum obligatio horum præceptorum ex ipsis rebus nascatur, nequit limitata esse obligatio pro vno, vel altero medio, aut impedimento & non pro omnibus. Vnde exequens officium iudicis, Confessarij, Aduocati, tenetur addicere, quæ necessaria sunt ad illius rectam executionem, & remouere impedimenta, quæ obstatè vlla fuerint. Et obligatur lege charitatis succurrere indigenti, elemosyna corporali, vel (spirituali) correctione, tenetur media necessaria apponere, & impedimenta, quæ vident obstatè, remouere, quia hæc obligatio ex ipsa rei natura nascitur: & si natura præscribit absolute finem, & media necessariis ad illum præscribere debet. Quare nisi iusta aliqua causa intercedat exculacionis, præceptum ad hæc omnia ponenda, vel remouenda obligat. Neque in horum præceptorum impedimentis video esse inter Doctores disensionem, solum enim est dissentio pro sufficienti causa exculacionis.

At in præceptis posituis secus dicendum est: non enim ex vi horum præceptorum tenentis omnia media, quæ videntur aliquo modo necessaria ad illius executionem apponere, vel impedimenta remouere, quia non obligant cum tanto grauius: cum enim horum obligatio ex voluntate legislatoris procedat, poterit legislator illorum obligationem statuere sub conditione, quòd liber, & expeditus existas, non verò imperare tibi expeditonem. Quod exemplo de excommunicatione pro præcepto audiendi Missam, & exemplo peregrinationis pro præcepto ieiunij illustrari potest. Quæ autem sint media apponenda, quæque impedimenta remouenda pro executione horum præceptorum, non videtur posse certa regula definiti; aliqua enim sunt grauiora præcepta, alia leniora, & sic media apponunt, vel impedimenta remouent proximiora, vel remotiora: quare ex modo, quo quodlibet præceptum receperunt est, peti debet hæc obligatio. Sic docet Thom. Sanch. lib. 1. in Decalog. 15. num. 4. §. 2. q. 71. tra. 13. disp. 2. sect. 9. n. 17. & 128.

3. Verum est hoc ita sit, credo omnia illa media, quæ per se, & intuitu, seu ex natura rei necessaria sunt ad illorum executionem